

KIS LAP

TÉL MULTÁVAL. (Lásd a 158. lapon.)

KLÁRI NÉNI NÖVENDEKEL.

— Elbeszélés. —

(IX. folyt.)

KLÁRI néni legelsőbbben is arra gondolt, hogy a szegény Dorkán segítsen. Feloldozta a kötelet, ami nem nagy munka volt, mert csak lazán volt megkötözve s Dorka magától is könnyen kiszabadulhatott volna, ha a nagy rémület miatt el nem ájul. Még most is csak nagy nehezen nyerte vissza eszméletét, miután hideg vízzel sokáig locsolgatták. Eleinte ijedten nézett körül és sikoltozni akart; csak mikor Klári nénit végre megismerte, akkor mert ismét megmozdulni.

— Dorka, mi történt itt? Szóljon! Ne féljen semmitől, már nincs semmi veszedelem, szolt Klári néni.

Jó ideig tartott, míg az öreg Dorka annyira magához tért, hogy felelni tudott a hozzá intézett kérdésekre. Végre mégis megszólalt:

— Uram Teremtőm! Élek-e még, vagy már meghaltam! Rettenetes! Borzasztó, a mi itt történt!

— De hát mi történt? szolt Klári néni. — Beszéljen már végre okosan. Rablók törtek be, ugy-e?

— Rablók, haramiák, gyilkosok! Oh Istenem, hogy ezt meg kellett érnem! Épen esteledett, bejöttem a kertből, a hol dolgoztam, becsuktam a kaput, hogy senki be ne jöhessen s aztán itt kissé leültem pihenni, mert fáradt voltam. Egyszerre elémbé toppan egy rettenetes rabló s éles nagy késsel kezében fenyeget, hogy agyon öl, ha mozdulni vagy kiáltani me-

rek. Akartam segítségért kiáltani, de nem birtam, egészen megdermedtem rémületemben s a gazember ekkor egy kötéssel megkötözött, hogy ne is mozdulhassak. Elájultam és nem is tudom, mi történt azután.

— És ki volt az a rabló? Nem ismert reá?

— Dehogyan ismertem! Arcza egészen be volt kenve korommal, a kalapja lehúzva a szemébe, — gondolni sem tudom, ki lehetett.

— Majd megtudjuk talán később; most csak nézzük, mit rabolt el.

Bementek a lakószobákba s Klári néni mindenekelőtt a nagy szekrényhez sietett. Nyitva állott és üresen!

— Oda minden pénzem, minden ékszerem! szolt Klári néni elsápadva. Több mint ezer forint értéket raboltak el! És kulcsesal nyitották ki a szekrényt... minden erőfeszítés nélkül. Ezt csak olyan ember tehetta, aki már egyszer járt itt és álkulcsot tudott magának szerezni.

De hiába törték a fejüket, ki nem találhatták, ki volt a rabló s egyelőre nem tehettek egyebet, mint hogy belenyugodtak a nagy kárba. Mikor végigjárták a házat s meggyőződtek, hogy a pénzen és az arany, ezüst ékszereken kívül egyéb nem hiányzik, Klári néni hirtelen fölkiáltott:

— Hát Zsiga? Egészen meg is feledkeztem róla a nagy zavarban! Dorka, nem jött haza Zsiga?

— Nem láttam... nem jött haza.

Rózsika elsápadt s reszkető hangon mondá:

— Most már bizonyos... nem is fog többé visszatérni... talán soha sem!

— Ugyan mit beszélsz, Rózsikám! Nem tér vissza! Hát hová ment volna?

— Azt nem tudom . . . de azt mondta, hogy el fog menni, el kell mennie.

— S te ezt tudtad és nem szóltál nekem!

— Meg kellett ígérnem Zsigának, hogy el nem árulom . . . különben én tulajdonképen nem is tudok semmit, csak azt, hogy minden áron távozni akart innen.

Klári néni láthatólag elámult és el is szomorodott. Néhány percig elgondolkozott, aztán ismét így szólt Rózsikához:

— Beszéljünk csak okosan, kedves leányom. Tehát neked megmondta Zsiga, hogy szökni készül? Talán azt is megmondta, miért? Talán rosszul bántam vele, nem voltam szerető nevelő anyja?

— Oh dehogya, kedves jó Klári néni! felelt Rózsika könyezve. Zsiga nem oly rossz és háládatlan . . . sőt épen azért ment el oly titkon, hogy Klári néni ne is tudja meg, mért kellett neki szöknie. Nem akarta ezzel szomorítani.

E szavakkal Rózsika akaratlanul elárulta jóformán mindazt, amit Zsigáról tudott; mert Klári néni természetesen rögtön azt kérdezte:

— Nem akarta, hogy én tudjam, miért szökött meg? Így hát kétségkívül valami nagy csínytet követett el, ugy-e?

— Azt hiszem, olyan valami oka volt, felelt Rózsika.

— Azt hiszed? tehát nem tudod bizonyosan? nem mondta meg?

— Nem. Csak annyit mondott, hogy menekülnie kell, mert különben nagy baj érne . . . elfognák, börtönbe zárnák.

De már ebből még annyira sem tudott Klári néni kiokosodni, mint elébb. Zsiga börtönbe! Valjon mit követett hát el?

— És nem is gyanítod, mit tett Zsiga ami miatt ily büntetéstől retteg?

— Nem akarta semmiképp megvallani. Csak annyit mondott, hogy nem szándékosan tette, hogy ő ugyan a hibás, de nem akarta azt elkövetni, ami miatt aztán menekülnie kellett.

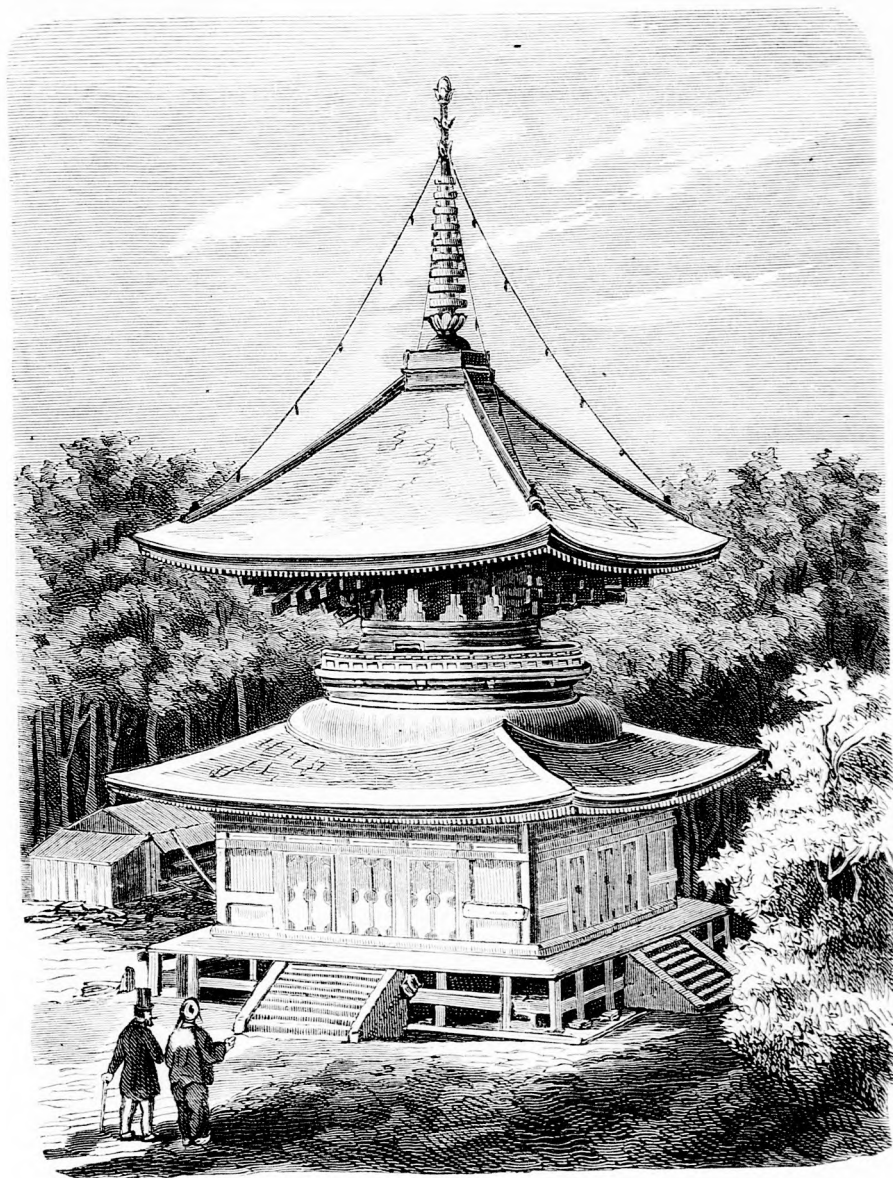
— Szerencsétlen gyermek! szólt Klári néni elgondolkozva. Csak szólt volna nekem! Bizonyosan, hogy ijedelme nagyobb volt, mint a dolog érdemelte. Hiszen ő különben jó fiú volt . . . nem követhetett el valami gonosz tettet; legfeljebb talán valami pajkos csínytet vihetett végbe s ezért nem kellett oly szörnyen megrémülnie. Bizonyosan kimenthettem volna a bajból, ha őszintén megvallotta volna hibáját.

Rózsika nem bírta elfojtani könyeit s zokogva kért bocsánatot, hogy hamarabb föl nem fedezte Klári néninek, amit Zsigáról tudott; de mikor oly komolyan meg kellett ígérnie Zsigának, hogy nem árulja el!

— Nyugodjál meg, kedves leányom, szólt Klári néni. Nem haragszom rád, hogy nem szóltál hamarabb, ámbar ha tegnap szólsz, sok bajt elhárítottál volna testvéredről és nagy szomorúságot mi rólunk. De te adott szavadat meg akartad tartani és ez szép tulajdonság; csak okulj belőle s máskor mindig jól gondold meg előre, mire adod szavadat. De bizzunk Istenben, talán még jóra fordít mindent. Most éjjel nem tehetünk semmit, de holnap reggel majd utána leszünk, hogy hazatérítsük a szökevényt. (Folyt. köv.)

KIS GAZDASSZONY. (Lásd a 159. lapon.)

JAPÁNI TEMPLOM. (Lásd a 158. lapon.)

EGY KIS KALAND A VASUTON.

— Beszélyke. —

(Vége.)

BE most már mindenki csak magára gondolt, mert már másodszer csöngettek, a vonat indulni készült, be kellett ülni a kocsikba. A két gyermeket a siető utasok ide-oda lökdösték, taszigálták s már mindenki helyénült a kocsiban, midőn Béla és Tinike még mindig kívül álltak. Ekkor hirtelen harsány hangon kiáltá egy vasuti hivatalnok.

— Egy pénztárca! ki vesztett el egy pénztárczát?

Béla egy pillanat alatt ott termett s a tárca után nyult. De a hivatalnok eldugta és gyanakodva kérdé:

— Milyen a tárca, melyet elvesztettél?

— Barna bőr, aczél csattal.

— És mennyi pénz van benne?

— Tizenöt forintom volt, midőn utnak indultam... azóta fizettem itt a vendéglőben ötven krajczárt... van még a tárczában tizennégy forint és ötven krajczár.

— Hát még mi van benne?

— Egy kis kulcs... az uti ládánk kulcsa.

— Ugy van. Egyéb nincs benne?

— De igen! szólt közbe Tinike. Még egy kis levél is van benne, melyet mamám írt a néninek, a kihez megyünk.

— Mi a neve a néninek?

— Fehér Borbála néni.

— Helyes. Minden rendben van, itt a tárca. És most siessetek a kocsiba, mert lemaradtok.

A két testvér sietett is, azaz csak akart, mert Tinikének folyvást baja volt a cipőjével, mely le akart esni a lábáról.

— Látszik, hogy nem a mamácska kötötte meg, sohajtá a kis leány... más-kor mindig jól tart... hanem persze... Béla ügyetlen kis mama... nem ért az effélékhez.

— Siessünk, Tinike! ösztönzé Béla.

Kézen fogta a leánykát és rohant vele az egyik kocsi felé. De ott azt kiálták eléjük, hogy már nincs hely, menjenek más kocsiba. Épen így jártak a második, harmadik kocsinál. Lelkendezve, rémüldözve kapkodtak egyik kocsi ajtótól a másikhoz; a mozdony már füttyentett, a vonat lassan megindult... ekkor Béla kétségbeesetten fölrántotta a legközelebb eső kocsi ajtaját, beemelte Tinikét s aztán maga is utána ugrott. Ideje is volt, — mert a vonat egy pillanattal később már teljes erővel megindult.

— Mi a tatár, mi történik itt? kiáltá egy türelmetlen hang, amint Tinike épen bebukkant a kocsiba és egy nagy farkasbundába ütközött. Ebben a farkasbundában pedig mozgott valami... és nemsokára elötünt egy nagy prémes kucsmával betakart fej, — egy nem épen öreg ur feje, ki még egyszer kérdé:

— Ki az?

— Én vagyok, a Tinike.

— Miféle Tinike?

— A kis Tinike... ez meg a bátyám, Béla.

— Nagyon szép, felelt a bundás ur nevetve, igen örvendek, hogy van szerencsém Tinike kisasszonyhoz és Béla urfihoz. De mért jöttetek be ide, mikor én

megfizettem az egész kocsiosztályért, hogy senki se háborgasson. Ki bocsátott be ide titeket?

Tinike nagy szemeket meresztett s csak homályosan értette, mit jelentenek a nagy bundás ur szavai; Béla azonban jól megértette, mert ő már tudta, hogy a vasuton, a kinek pénze van, megfizethet egy külön kocsiosztályt s a hol különben nyolczan ülnének, ott egymaga ül kényelmesen, végig nyújtózhatik, alhatik, nem háborgatja senki. — Ilyen helyre tévedtek be nagy sietségökben s bizonyosan valami gazdag nagy urat zavartak meg kényelmében.

Béla ügyes és jól nevelt fiu volt; azonnal bocsánatot kért az idegen urtól és röviden megmagyarázta, milyen apró balesetek kényszerítették, hogy ebbe a kocsiba betolakodjanak. Azután szerényen elhallgatva, a kocsi tulsó sarkába akart vonulni, de az idegen ur, úgy látszik, nagy kedvet kapott a beszélgetésre és apróra kikérdezgette a fiut mindenről; el kellett mondania, miként vezette be Tinikét a vendéglőbe, hol meleg tejet ivott; aztán miként vesztette és találta meg pénztárczáját, sőt még azt is, hogy szórták ki a zsemlemorzsát a szegény madárcák számára.

— Igen, mondá Béla, ez okozta az egész bajt; mondtam Tinikének, hogy most ne bajlódjunk a madarakkal, de ő minden áron ki akarta szórni a morzsát, e miatt késtünk el... a vonat már indult... kénytelenek voltunk valahová beülni. De a legközelebbi állomáson majd kiszállunk s más kocsiba ülünk, világért sem akarunk alkalmatlankodni.

Az idegen ur kijelenté, hogy kis vendégei csöppet sem alkalmatlanok, sőt szereti, hogy bejöttek, mert már unatkozni kezdett egy magában; most legalább van kivel társalognia.

— Oh, kegyed nagyon jó, szóló Béla kissé zavartan; de nekünk nincs jogunk első osztályu kocsiba utazni, a mi jegyeink a harmadik osztályra érvényesek.

Az idegen ur azonban csakhamar eloszlata Béla aggodalmait, megmagyarázván neki, hogy ebbe a kocsiba befogadhat akit akar. És még ezzel sem elégedett meg, hanem elővett egy vastag, meleg takarót, belegöngyölgette Tinikét s lefektette az ülés egyik sarkába, Bélát pedig melléje ültette. Azután megint összevonta magára a nagy farkasbundát, hátradőlt és mélyen elaludt. Legalább úgy látszott, hogy alszik és nem hallja, mit fecseg a kis leányka halk hangon.

— Ugyan hallgass már, Tinike! sutogá Béla. Felköltöd a jó urat.

— Dehogy! Hiszen látod, milyen jól alszik... halkan beszélék... és ha föl is ébredne, bizonyosan nem haragudnék meg... olyan jó, szelid arcza van. Bizonyosan ő is papa, van olyan kis leánya mint én.

Egy pillanatra elhallgatott, aztán meghatottan folytatá:

— Szegény jó apácskám! Mennyire busult, hogy elmegyek hazulról... de meg kellett történnie, még kicsi vagyok... csak még nagyobb bajt okoztam volna mamácskának, ha reám is elragad a himlő. Szegény mamácska, mennyi gondja van két beteg testvérünkkel... meg apácskával, aki szintén ágyban fekvő beteg.

Milyen jó, hogy te elkísérhetsz, Béla. Magam nem utazhattam volna a nénihez. Hátha még ott maradhatnál velem! De pompás volna! Tudod mit, Béla? Maradj ott velem, ugy-e megteszed?

— Nagyon szívesen maradnék, de nem lehet. Én már nagy vagyok, tanulnom kell.

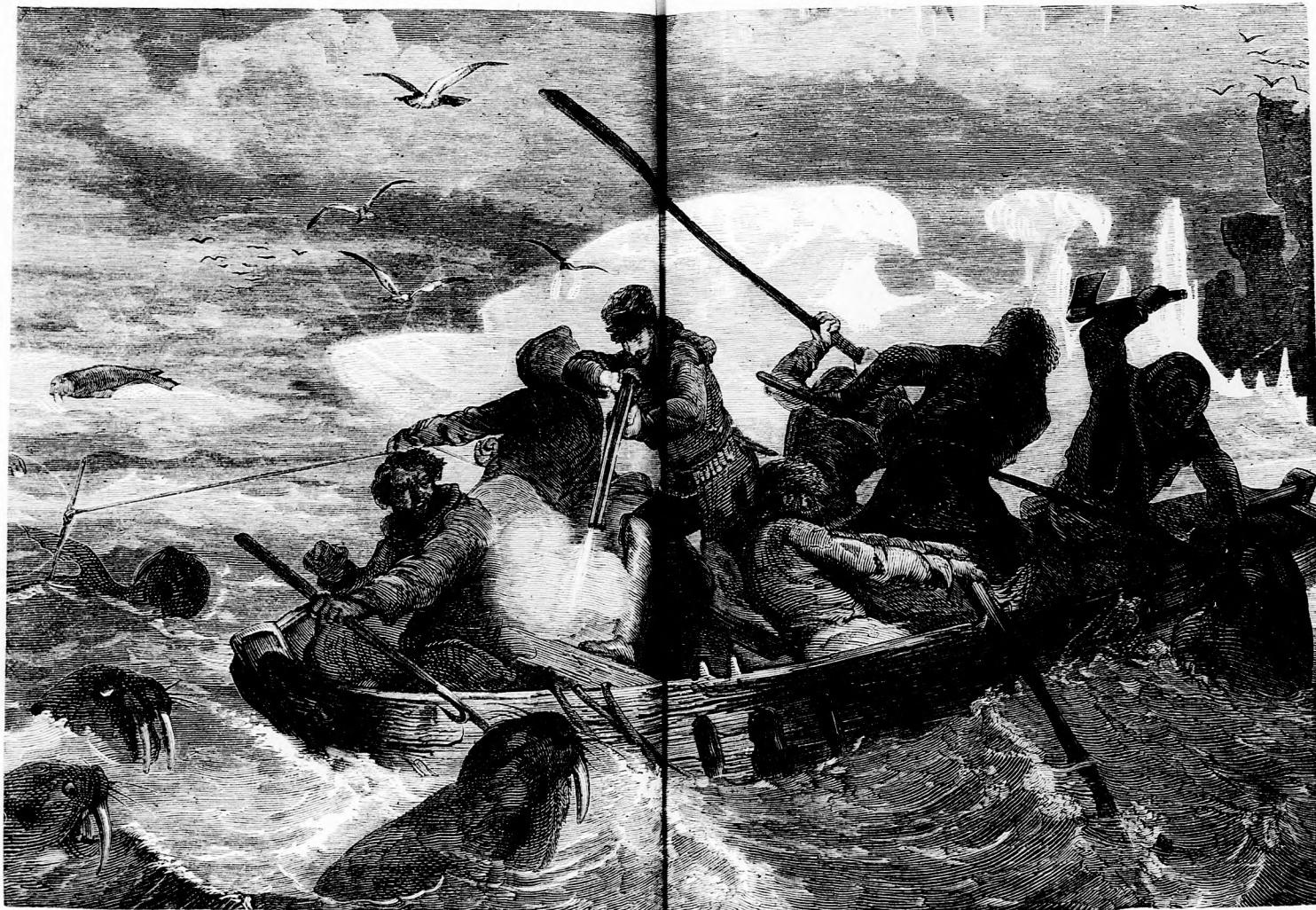
— Hiszen tanulhatsz majdazután eleget. Csak egy hétig maradj...

— Egy napig sem maradhatok! Holnap vasárnap van, épen időre fogok hazaérkezhetni, hogy hétfőn ismét az iskolában legyek. Ha kimaradnék, följegyznének mint ok nélkül távollévőt s az esztendő végén elveszteném ösztöndíjamat.

— Mi az az ösztöndíj? kérde Tinike kíváncsian.

— Oh te kis libácska! felelt Béla nevetve. Az ösztöndíj pénz jutalom, melyet jó magaviseletű és szorgalmas de szegény tanulók kapnak. Tudod, hogy szegény apácskánk, mióta olyan nagyon beteg, alig tudja megszerezni, amire a háznál szükség van. Ha ösztöndíjt nem kapnék, nem járhatnék iskolába; de így van miből

könyveket vásárolni, sőt még marad is néhány forint, melyen apácska egyebet vásárol, amire szükségünk van.

VIASKODÁS ROZMÁROKKAL. (Lásd a 157. lapon.)

— Hiszen ez pompás dolog, ez az ösztöndíj! szólt Tinike örömmel. El ne vedd a világot! Így már nem kívánom,

hogy ott maradj velem a néniél... csak siess vissza, el ne késsél az iskolából. És ugy-e, majd ha végig jártad az iskolákat,

— Ha Isten megsegít, talán egyebet is csinállok. Ha a reáliskolát elvégzem, majd a műegyetemre megyek s építésznek

képezem ki magamat. De most már aludjál, te kis csacsogó. Nem sokára megvirrad s akkor aztán álmos leszel.

— Mindjárt, mindjárt, te haragos kis papa... hanem előbb ölelj meg... az igazi apácska és mamácska helyett is. Így! most jó éjszakát. De jó meleg ez a takaró! Szeretném megcsókolni ezt a jó urat is!

Végre a kis leány mégis behunyta szemeit és csakhamar elaludt. Aki pedig későn alszik el, az rendszeren nem ébred föl korán s így történt, hogy Tinike ugyancsak elaludta a reggelt; már fényesen sütött a hideg téli nap midőn a kis leány fölébredt, s látta, hogy Béla és az idegen ur régi jó barátok gyanánt ülnek egymás mellett a koci másik végében és kedélyesen beszélgetnek. Épen az idegen ur beszélt:

akkor tudós ember lesz belőled, akkor majd te is csinálsz olyan gépeket, mint az a gőzmozdony, mely ezt a vonatot huzza?

— Nekem is van két unokaöcsém, kik ugyanabba az iskolába járnak, melybe te, kis barátom. Talán ismered is

őket, — a Barna fiukat? Gondolom, nem jó pajtásaid, mert azok meglehetősen gondatlan fizkók, nem törődnek azzal, ha el is maradnak a leczkéről. Az igaz, hogy nem is kapnak kitünő osztályzatot, mint te.

— Ez talán csak onnan van, mert még nem tapasztalták, mily kellemes érzés, midőn az embert megdicsérik, iparkodék Béla mentetegetni a rossz tanulókat.

— Meglehet, meglehet... de hogy visszatérjünk előbbi beszédünkre, mondd csak, mért váltottál harmadik osztályu jegyet, mikor szüleid elég pénzt adtak, hogy második osztályu kocsiban utazzatok? A harmadik osztályu kocszi nagyon kényelmetlen és hideg, a kis leányka ott megbetegedett volna.

— Igaz, helytelenül tettem; de mikor utnak indultunk, azt hittem, hogy egy éjt könnyen eltöltünk akárhol, Tinikére ráadom majd köpenyemet s nem lesz semmi baja, ily módon pedig meggazdálkodom tizenkét forintot, aminek szegény szüleim ugyancsak megörülnek, mert bizony otthon nem vagyunk bőviben a pénznek s Tinike utazása nagyon terhes kiadás jó szüleimre nézve, de mégis meg kellett tenni, mert két kis testvérem himlőben fekszik s féltünk, hogy Tinikére is elragad; pedig ő nagyon gyöngé leányka. Nagynénénk irt, hogy vigyük Tinikét hozzá néhány hétre, míg a himlőjárvány elmulik. Apácska beteg, én vállalkoztam, hogy elkísérem Tinikét. Gazdálkodni akartam, — de mikor beültünk a harmadik osztályu kocsiba, akkor megbántam, hogy nem követtem mamám utasítását. Sze-

gény Tinike ott bizonyosan megbetegedett volna.

— No se baj, kis barátom, Isten örökös a jó gyermekek fölött s látod, minden jóra fordult. Szándékosd jó volt s ez kimentí tévedésedet. Tinike jó helyre jutott, nem lesz semmi baja. De most jut eszembe, — hiszen a kis leány feleáron utazhatott volna, még nincs tíz éves, ugy-e?

— De igen, néhány héttel ezelőtt mult tíz éves; de mindig gyöngé, beteges volt, azért látszik fiatalabbnak. A pénztárnok is, mikor a jegyet váltottam, kérdezte, milyen idős Tinike.

— No's, hát mért nem használtad föl az alkalmat? Ezzel mindjárt meggazdálkodtál volna néhány forintot, — szolt a jó ur és fürkészően tekintett Bélára.

— Én nem szoktam hazudni, felelt Béla majdnem föl pattanva. Az esalás lett volna.

— Igazad van, kis barátom, látom, hogy talpig becsületes, derék fiu vagy. Adj kezet, ezentul jó barátok leszünk. Mondd meg lakásodat; néhány nap mulva én is visszatérek Budapestre s aztán majd beszélünk még egymással.

* * *

Eddig tartott az elbeszélés, — mert ezt a kis történetet egy ősz haju öreg ur beszélte el. Nagy társaság volt együtt egy fényes, szép lakásban; egyik teremben a fiatalok táncoltak, mulattak, mialatt az öregek az ősz haju házi gazda elbeszélését hallgatták. Midőn ez befejezte történetét, többen elégedetlenül kiáltottak föl:

— De hiszen így nincs vége a történetnek! Kedves urambátyám, hát azután mi történt? Ebből még nem látjuk, mért kellett ezt a történetkét elbeszélnie?

— Csak türelem, édes barátim. A többi különben is könnyen kitalálható. Az a farkasbundás utas én voltam s visszaérkezvén Budapestre azonnal fölkerestem a derék fiut, kinek becsületesége, gyöngéd testvéri és szülői szeretete annyira meghatott. Meggyőződtem csakhamar, hogy Béla valóban megérdemli mindenki szeretetét s mindig olyan, amilyennek akkor a vasuti kocsiban megismertem: szerény, okos, szorgalmas, jószívü. Kissé segitettem tehát őt is, derék szüleit is, ámbár csak nehezen akartak elfogadni valamit; végre is támogatásomat csak oly feltétellel fogadták el, ha én is elfogadok tőlük valamit. Én tehát kikötöttem, hogy Béla, ha elvégezte tanulmányait és már építész lesz, ingyen készít nekem tervet egy szép palota építésére. Ime, most önök itt vannak új palotámban, melyet ma nyitottunk meg, önök mindnyájan bámulták a szép épületet, — no's, ez az én hajdani kis barátom műve. Azóta, hogy először találkoztunk, már tizenöt esztendő múlt, én öreg ember lettem, ő pedig jeles építész.

— Ah, most már értjük! szóltak a hallgatók. Az a fiucska, kinek hajdan ama kis vasuti kalandja volt, nem más, mint az a csinos fiatal férfiú, ki most itt a másik teremben mulat s kit ön nekünk megérkezésünkkor mint e palota építőjét mutatott be.

— Ugy van. Nézzék, ott áll a zongora mellett.

— Derék férfiú. Hát a kedves kis Tinikéből mi lett?

— Igen szép és derék leány. Őt is láthatják, most épen bátyja mellett áll, vele beszélget.

— És szülei, meg többi testvérei?

— Mind boldogul élnek. Bélának, mint kitünő építésznek szép jövedelme van s most ő gondoskodik agg szülei-ről. — És így láthatják kedves barátaim, hogy igazam volt, midőn mondtam, hogy a Gondviselés nem hagyja el azokat, kikben becsületes törekvés és őszintén szerető jó szív lakozik.

A másik szobából ekkor ismét fölhangzott a zene s az öreg urak is odasétáltak, hogy a fiatalság mulatozásában gyönyörködjenek. A ki pedig szerét tehetette, megismerkedett Bélával s kezet szorított a derék férfiúval.

HOGY IRNAK A VAD EMBEREKNEK.

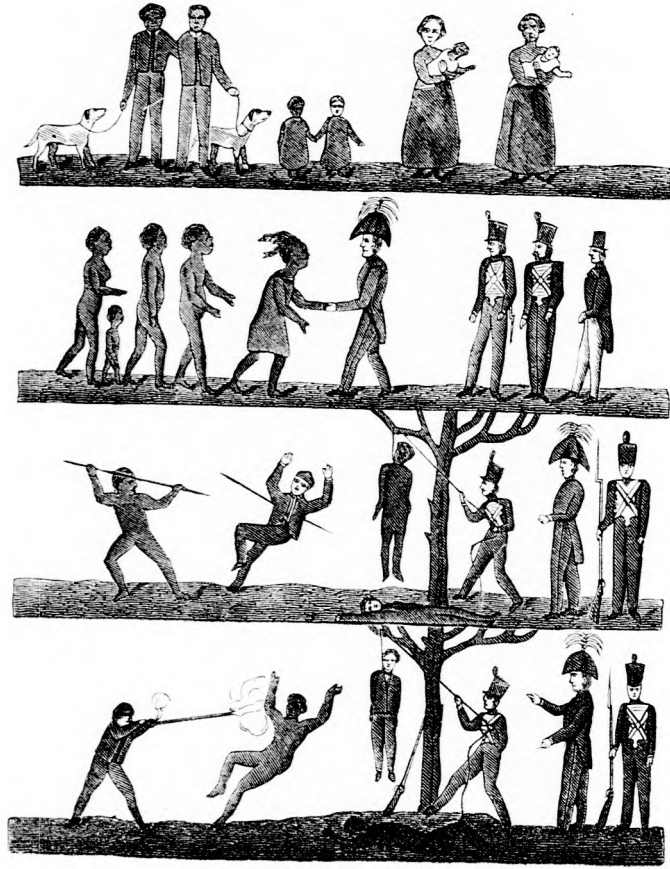
(Képpel a 156. lapon.)

MESSZE, a földnek tulsó részén, melyet Ausztráliának neveznek (keressétek meg a térképen), élnek még mai napig is vad emberek. Mint az erdő állatai, hajlék nélkül bolyongnak ide-oda, ruhájuk nincs és téli időben a hideg ellen legfeljebb valami állatbőrt kötnek testükre. Gyökerekből, vad gyümölcsökből táplálkoznak s az már nagy mester közöttük, aki élesre fent kőből lándzsa-forma fegyvert tud magának készíteni s ezzel vadászai. Istent nem ismernek és mint a farkasok, éhségükben egymást is megölik és megeszik.

A föld, melyen e nyomorult emberek barangolnak, igen szép és termékeny s ezért Európából s más világrészekből is vándorolnak oda művelt emberek, hogy

ott éljenek. De ez idegeneket a vadak folytonosan háborgatták, megölték és sokszor valóságos hajtóvadászatot kellett rendezni a vadak ellen, hogy kipusztítsák vagy legalább messzebb űzzék őket a mivelt emberek lakásától. Később azon-

ban leveleket is irtak a vadakhoz, tudtokra adván, hogy ha barátságosan viselik magukat, akkor nem lesz bajuk, az európai emberek szívesen fognak velük bánni; de ha bántják a fehér embereket, akkor katonaság fog ellenük menni, össze-

fogdossa őket és irgalom nélkül kivégzi a bűnösöket.

Igen ám, de hogy irjanak levelet a vad embereknek, akik azt sem tudják mi fán terem a betű? Kitalálták ennek is a módját, — nem irták, hanem rajzolták

a leveleket, úgy, mint azt a képen láthatjátok.

Legfölül le van rajzolva, amint a vadak barátságosan sétálnak a fehér emberekkel s még a gyöngye gyermekeket sem bántják; mindjárt alatta pedig le van

rajzolva
vad em
hogy h
embere
után le
ber ke
embert
egy va
a vada
ember
Az ut
hogy h
egy be
mint a
P
hosszu
ennyi

VIAS

A r
n
fogja
kosa
halak
ezer
a ten
mely
élni,
járni,
partn
lönbe
épen

tarto
mely
a ha
tyáél
talm
testé
lad.
febru
teng
eltür
vasz

rajzolva, amint egy tiszt kezét fog egy vad emberrel. Ebből megértették a vadak, hogy ha békésen viselik magukat, a fehér emberek is barátságosak lesznek. — Azután le van rajzolva, amint egy vad ember keresztül szur lándsájával egy fehér embert, hogy a katonák fölakasztanak egy vadembert. Ebből ismét megértették a vadak, hogy ha bántani fogják a fehér embereket, akkor utóléri őket a büntetés. Az utolsó sorban meg az van kifejezve, hogy ha fehér ember ok nélkül öl meg egy benszülöttet, csak úgy büntetik meg, mint a vadat, midőn fehérét gyilkolt.

Persze, ilyen módon nem igen lehet hosszú leveleket írni, de a vadaknak elég ennyi is.

VIASKODÁS ROZMÁROKKAL.

(Képpel a 152—153. lapokon.)

A TENGERNÉK, annak a roppant víztömegnek, mely minden felől körül fogja a szárazföldet, nagyon sokféle lakosa van. Ott élnek a kisebb-nagyobb halak milliói, a rákféle csuszó-mászók s ezer fajta csodálatos vízi állat; de élnek a tengerben melegvérű, emlős állatok is, melyek a szárazföldön is meg tudnak élni, de mert jobban tudnak uszni, mint járni, tehát csak néha-néha jönnek ki a partra, hogy a napon sütközzenek, különben pedig mindig a vízben uszkálnak, épen mint a halak.

E melegvérű tengeri állatok közé tartozik a rozmár vagy tengeri kutya is, melynek hátulsó teste egészen olyan, mint a halé, ellenben a feje hasonlít a kutyaéhoz, azon különbséggel, hogy két hatalmas agyar nyulik ki felső ajakából; testének hossza néha két ölet is meghalad. Mindig nagy társaságban él együtt s február-márczius hónapokban megjelen a tenger bizonyos vidékein; aztán ismét eltűnik s nem látható a következő év tavaszáig. A tengerészek nagyon pontosan

tudják, hol és mikor szoktak megjelenni a rozmárok s ők is megjelennek ott vadászatra. Mert a rozmárnak nemcsak husa jó, hanem különösen zsirja igen becses portéka, agyara pedig igen drága czikk, mert még az elefántcsontnál is finomabb és fehérebb s nagyon szép csontfaragványokat készítenek belőle.

A vadászok leginkább szeretik, ha olyankor bukkannak a rozmárokra, mikor ezek még kicsinyeiket ápolják. A nőstény rozmár igen jó és gondos anyja s inkább maga is vesztébe rohan, hogysen elhagyja kicsinyeit. A vadászok tehát, ha kicsiny rozmárokat látnak, csónakba ülnek s baltákkal, bárdokkal agyonütik a kis rozmárokat. A kicsinyek ordítására előrohannak az öregek a víz mélyéből, hova első félelmükben elrejtöztek s honnan most csapatostul törnek elő a kicsinyek védelmére, sőt legtöbbször ők támadják meg aztán a vadászokat. Minden oldalról körülfojgják a csónakot, belekapaszkodnak hatalmas agyarukkal s föl akarják borítani, hogy a benn ülő emberekhez hozzáférjenek. Ilyenkor a vadászok gyakran csak nagy erőfeszítéssel tudják magukat megvédeni, mert ha a csónak közelében levőket agyon ütik, mindig mások tódulnak előre. Igazi veszedelem azonban nem igen fenyegeti a vadászokat, mert a lövéstől nagyon fél a rozmár s ha már fejszecsapásokkal nem bírják magukat az emberek megvédeni, akkor lőnek s a rozmárok rögtön elbujnak a víz alá. Természetes, hogy ha a vadászok sok zsákmányt akarnak ejteni, nem szabad sokat lövöldözniök, mert így a rozmárok elrejtöznek.

A rozmár-vadászat rendesen igen gazdag jövedelmet ad s nem ritkaság, hogy egy-egy hajó legénysége néhány hét alatt tíz-huszezer rozmárt öl meg. Ezeket persze nem hozzák haza egészen, hanem mindjárt ott kiolvasztják a zsírt, s kiszedik a szép fehér agyarakat.

TÉL MULTÁVAL.

(Képpel a csúndapon.)

Ó, ó, ó,
 Már nem esik hó,
 Jó ám az ernyő
 Ha esik eső.
 Csak ugy esitteg, csak ugy esattog:
 Pajtásim, a hányan vagytok,
 — Nagy az ernyőm, állja —
 Jertek mind alája!

Ó, ó, ó,
 Az eső be jó!
 Fű fa nő,
 Ha éri eső.
 Jó a tavasz, a rög alatt,
 Hóvirág, ibolyka fakad.
 Mához vagy egy hétre
 Kimegyünk a rétre.

Majd, majd, majd,
 Feledjük a bajt.
 Föld, föld, föld,
 Szép a föld ha zöld.
 Erdő, mező, virágos domb,
 Mind hirdeti: elmúlt a gond!
 Kibójtoltuk a telet,
 Jövel, bájos kikelet!

HÁT EZ MI?

A satjő biha aqer h=nyzsor ontjar le
 la egokosabb gnodolatot, ugy hoyg vag yért-
 hetet lenvagy együgyü les zátlat a.

JAPÁNI TEMPLOM.

(Képpel a 149. lapon.)

LEGELŐSZÖR is azt kellene tudni, hol van Japán, ugy-e? Azt könnyen megtudhatjátok, ha a térképen Azsia keleti partján keresgéltek. A nagy chinai birodalomtól csak keskeny tenger által elválasztva találtok több szigetet, melyek közül a legnagyobbik meglehetősen hosszú. E szigetektől áll a japáni birodalom, itt él a japáni nép, egy oly derék, művelt nép, hogy mindenki, aki ott járt köztük, nagy dicsérettel emlékezik meg róluk.

Nem régen beszéltem nektek a chinai népről, — ehhez sokban nagyon hasonló a japáni nemzet. A japániak is sok száz esztendeig ugy elzárkoztak, hogy semmiféle idegennek nem volt szabad országukba belépni s így mi itt Európában nagyon keveset tudtunk róluk, ők pedig még kevesebbet mi rólunk. De nem régiben jobban meggondolták a dolgot s most már az embereknek szabad Japánba járni, a japániak pedig eljárnak hozzánk látogatóba.

A japániaknak szép városaik vannak s a nép művelt, szorgalmas és mindenféle mesterségekben nagyon ügyes. Iskoláik is nagy számmal vannak, a tudósokat pedig igen nagyra becsülik. E mellett szelid, vallásos emberek s habár nem keresztények, tiszteletben tartják a tiszta erkölcs parancsait.

Templomaikat többnyire csinos ligetekben építik, de e templomok nem oly nagyszerű épületek, minők minálunk sok városban láthatók. A japániak házaikat és templomaikat leginkább fából építik, de igen csinosan s belől tarka festésekkel, papirlámpásokkal díszítik. Bizonyos ünnepnapokon aztán a nép seregestől özönlik a szent hajlékba, hol a papok imádkoznak és erkölcsi oktatást adnak a jámbor híveknek.

KIS GAZDASSZONY.

(Képpel a 148. lapon.)

TÜZHELYEN pattog a rőzse,
Az ebéd már meg van főzve.

Kiling, kalang, harangoznak,
Dolga van a gazdasszonynak.

Mig anyácska kívül forog,
Nekem szól a belső dolog.

Hol az abrosz? Szépen, frisen,
Hogy az asztalt megterítsem.

Apa, fiuk megdolgoztak,
Majd jóízűn falatoznak.

Aztán anyácskáival négyen
Megosztozunk az ebéden.

Fuss ki eziezám, dörmögjed el:
Kész vagyok a terítéssel.

Tessék hát belől kerülni
És az asztalhoz leülni.

Jó Istenünk, hála néked,
Mert te adtad az ebédet!

ÉPÍTŐ HÓDAK.

(Képpel a 140. l.)

AMADARAKRÓL tudjuk, hogy fészket építenek magoknak: különböző rovaroknak, p. o. a hangyáknak, méheknek mesterségesen készült lakását szintén láthatjuk: csak a négylábu vad állatok élnek többnyire biztos hajlék nélkül. Legföljebb valami vermet ásna, ha már kész barlangot sehol sem találhatnak, de ezt a vermet bizony nem nagyon mesterségesen készítik.

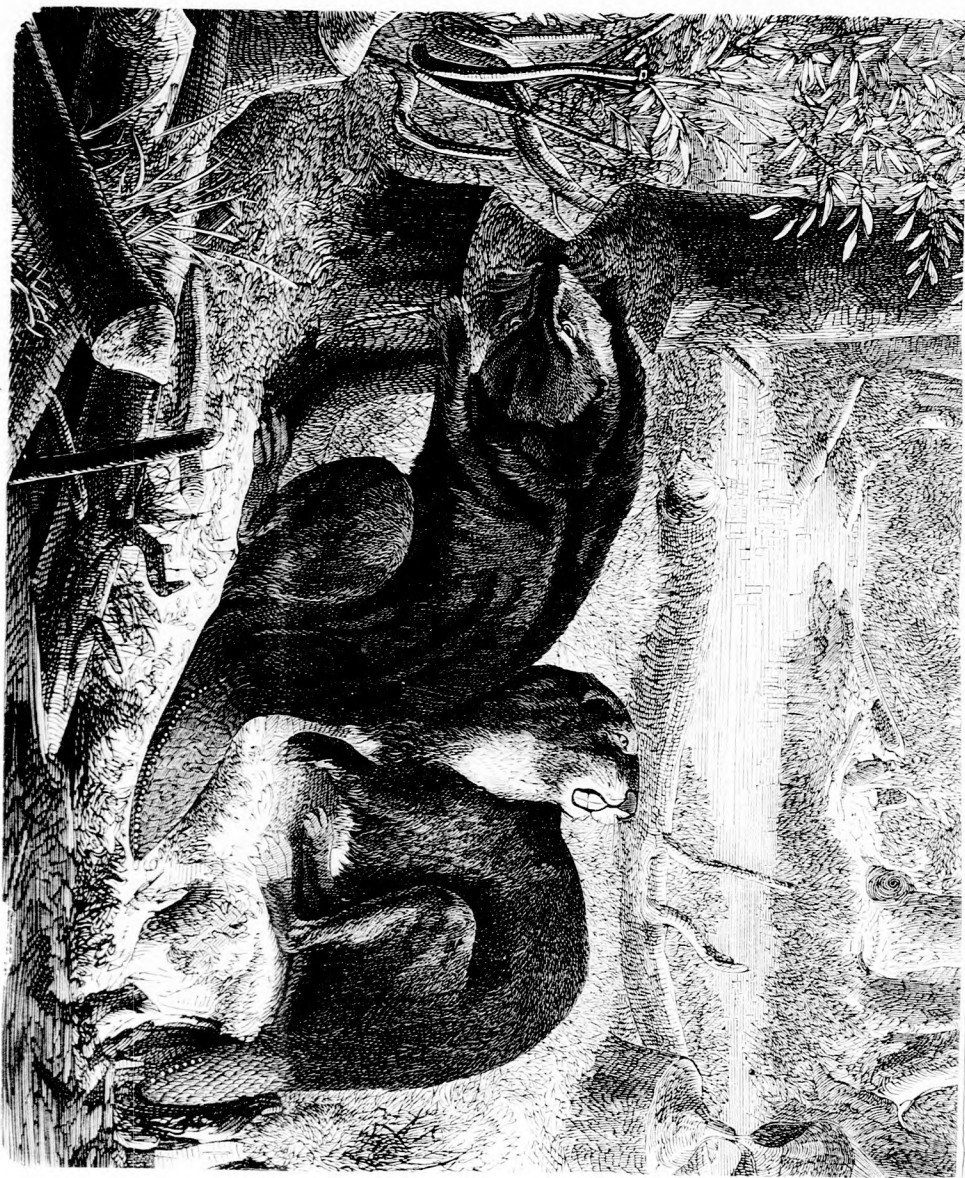
Van azonban mégis egy négylábu állat, mely valóságos épületet készít magának s tulatesz még a madarakon, méhe-

ken és hangyákon is, valóságos építőmester. Ez állat a hód, tudományos néven *castor fiber* mely Oroszországban és főleg Ausztráliában él a csöndes emberektől ritkán látogatott folyók partjain. Rendkívül éles, erős és oly hosszú fogai vannak elől, hogy miattok száját soha sem zárhatja be egészen. E fogak a hód leghasznosabb szerszámai, ezek segítségével építi házát.

Lakhelyül a vizpartok erdős helyeit választja. A parton mély gödröt ás és ennek fölibe rak fából két vagy három emeletet. A legalsó részen csatornát ás a vizig, úgy hogy lakásából mindig kiúszhat a folyóba, a nélkül, hogy felül ki kellene előbb mennie. Ha pedig szárazon akar pihenni, akkor fölmegy házának felső részébe s ott nyújtózik el. A hód lakása sokszor két ölnyi magasra emelkedik a part fölé és oly tágas nagy szobák vannak benne, hogy némelyikben akár egy ember is elférne. De tömérdek fát el is használ, míg lakását fölépíti s mondják, hogy egy szétbontott ilyen hód-lakásból több szekérenyi fát össze lehet szedni.

A hód háza építéséhez szép egyenes, meglehetősen vastag fákat válogat ki. A fa tövét köröskörül ragja éles fogaival, addig-addig, míg a fa végre ledől; ekkor a galyakat ismét szépen levágja és csak az erős törzset használja föl az építéshez. szétvágja azt oly hosszú darabokra, amikre éppen szüksége van. Ha a fa már együtt van, vékony vesszőket és sarat hordanak össze, aztán olyan falat tapasztanak és fonnak össze, hogy akármelyik falusi szegény ember házáé sem jobb. Végre be is tetőzik, hogy a szél, nap és eső ne háborgassa nyugalmukat.

A hód tulajdonképen szárazföldi állat, de a vizet nagyon szereti, a nélkül meg nem élhet. Eledelül is legjobban szereti a halakat, de a fák vékonyabb hóját és friss leveleit is jóízűen megeszi.

Építő-horvát. (Ásád a 139. lapon.)

Felelős szerkesztő: *Forgó bácsi*. Kiadó-hivatal: Budapest barátok tere, 7-ik sz. Athenaeum-épület.
 Kiadja és nyomatja az Athenaeum irodalmi és nyomdai részv. társulat.
 Megjelen hetenként egyszer, 16 oldalon.